

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 2529
Tarih : 02.08.2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

3 Ağustos Tarihinin Şengal-Êzîdî Soykırımını Anma Günü Olarak Kabul Edilmesine Dair Kanun Teklifim gerekçesiyle birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Ali Atalan

Ali ATALAN
Mardin Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	Dışişleri			
Esas Komisyon	İçişleri			
Tarih:	10 Ağustos 2013		E.No: 2/1321	
Ysm.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gen.Sek.
<i>At</i>	<i>At</i>	<i>R.P.</i>	<i>R.P.</i>	<i>At</i>
TBMM BAŞKANI	<i>At</i>			

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
02 Ağustos 2016
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
02 Ağustos 2016
No: 67486

GENEL GEREKÇE

Birçok uluslararası siyasal ve hukuki belgelerde belirtildiği gibi yaşam hakkı insanlar için en temel ve vazgeçilmez haktır. Bu hakkın en önemli boyutu ise insanların kendi yurtlarında özgürce yaşamasıdır. Yaşam hakkını gasp eden terörün işkence, katliam ve soykırım gibi fiiller ise bu gün "insanlığa karşı suçlar" kategorisine girmekte ve uluslararası hukukta cezai müeyyidelere tabi tutulmaktadır.

Bilindiği üzere Birleşmiş Milletler (BM), 1948'de soykırımı uluslararası bir insanlık suçu olarak kabul etmiştir. Bu türden suçların engellenmesine yönelik Soykırım Suçunun Engellenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi'nin (SSECS) ikinci maddesi soykırımı şöyle tanımlamaktadır: *"ulusal, etnik, ırksal ve dinsel bir grubun bütününe ya da bir bölümünün yok edilmesi niyetiyle girilen şu hareketlerden herhangi biridir: grubun üyelerinin öldürülmesi; grubun üyelerine ciddi bedensel ya da zihinsel hasar verilmesi; grubun yaşam koşullarının bunun grubun bütününe ya da bir kısmına getireceği fiziksel yıkım hesaplanarak kasti olarak bozulması; grup içinde doğumları engelleyecek yöntemlerin uygulanması ve çocukların zorla bir gruptan alınıp bir diğerine verilmesi."*

Yakın tarihte Irak Kürdistan Bölgesel Yönetiminin Şengal bölgesinde yaşananlar, 10 Aralık 1948 tarihinde kabul edilen İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin *"Hiç kimseye işkence ya da zalimce, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ya da ceza uygulanamaz"* diyen 5'inci maddesi ve *"yaşam hakkına"* ilişkin 3'üncü maddesiyle hiçbir şekilde bağdaşmamaktadır. Bunun yanı sıra 9 Aralık 1948 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 260 A (III) sayılı kararıyla kabul edilen *"Soykırım Suçunun Önlenmesine ve Cezalandırılmasına Dair Sözleşme"*nin 2'nci maddesinde ne tür faaliyetlerin "soykırım" suçunu oluşturduğu belirtilmiştir. Bu tanımlar Şengal'de yaşanan olaylarla birlikte değerlendirildiğinde, yaşananların bir soykırım olduğunu açıkça göstermektedir. Adı geçen sözleşmenin 2'nci maddesinin (a) bendinde yer alan *"bir grubun üyelerinin katledilmesi"* ve (b) bendinde yer alan *"grup üyelerine bedeni ve akli açıdan ciddi biçimde zarar verilmesi"* koşulları ile Şengal'de meydana gelen olaylarla birebir uyuşmaktadır.

Yine Şengal katliamı sırasında başvurulan yöntemler ve uygulamalar, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi(AİHS)'nin 3'üncü maddesinde *"Hiç kimse işkenceye ve insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele veya cezaya tabi tutulamaz"* hükmüyle tezat teşkil etmektedir. Ayrıca, aynı sözleşmenin 2'nci maddesinde de hiçbir bireyin yaşamına kasten son verilmeyeceği ifade edilmiştir. Bunların yanı sıra Şengal katliamı Cenevre Sözleşmesi, Vatandaş ve Siyasi Haklar Konusunda Uluslararası Sözleşme, Ateşkes Zamanında ve Askeri Çatışmalar Zamanı Kadın ve Çocukların Korunması Beyannamesi'nin ilgili maddelerine de karşı olarak işlenmiş bir insanlık suçudur. Ayrıca Şengal katliamı, uluslararası hukukta saygın bir yere sahip Nürnberg Mahkemesi Kuruluş Senedi'nde ve mahkeme kararında tanınan uluslararası hukuk ilkeleri metninin 6'ncı ilkesinin II. bendinin (c) fıkrasında tanımlanmış olan *"insanlığa karşı işlenen suçlar"* kapsamında da değerlendirilmesi elzemdir.

Irak ve Şam İslam Devleti (İŞİD) barbar teröristleri tarafından 3 Ağustos 2014 tarihinde masum sivil Şengal toplumuna karşı tam anlamıyla bir katliam gerçekleştirilmiştir. Mezopotamya'nın en kadim toplumlarından biri olan ve tarihleri boyunca tam 72 kez yok edilmek istenen, katliama uğrayan sivil ve korumasız Êzidilere, 2014 Ağustos ayından itibaren gerçek bir soykırım uygulanmıştır. İnsan hakları ve demokrasi bilincinin en gelişkin olduğu günümüz küresel dünyasının gözü önünde gerçekleşen bu katliam karşısında hem küresel hem de bölgesel güçler sessiz kalmış ve gerekli tepkiyi göstermemişlerdir.

3 Ağustos 2014 günü, insanlık tarihine kara bir leke olarak düşmüştür. Kendisi gibi düşünmeyen, kendisi gibi yaşamayan herkesi hunharca katleden, başlarını gövdelerinden büyük bir hazla dünyanın gözü önünde ayıran barbarlar çetesi olan İŞİD, 3 Ağustos 2014 tarihinde köylerin yakıldığı, evlerin yerle bir edildiği Şengal'de çocuk, kadın, yaşlı, genç demeden 5.000'i aşkın Şengal Êzidisini katletmiş, 4.500'ü aşkın Êzidi kadın ve çocuğu kaçırmıştır. Kadınlar ve çocuklar savaş ganimeti olarak esir alınmış, Irak ve Suriye pazarlarında köle olarak satışa çıkarılmıştır. Êzidi kadınları, İŞİD çeteleri tarafından en akıl almaz uygulamalara, savaş suçları içerisinde yer alan tecavüz ve cinsel saldırı suçlarına maruz bırakılmışlardır. Savunmasız kalan yüz binlerce Êzidi ise kendi ana topraklarını terk etmek zorunda kalmış ve dünyanın dört bir yanına savrulmuşlardır. Kaçırılıp esir alınan iki bine yakın Êzidi çocuğu, bu çetenin tarikat okullarında zorunlu sapkın programlara tabi tutulmuşlardır.

Soykırımdan can havliyle kaçıp yerinden yurdundan olan Êzidilerin bir bölümü Suriye'nin Rojava bölgesine, bir bölümü Irak'ın Duhok-Zaho bölgesine, bir bölümü de Türkiye'ye, küçük bir kısmı da Avrupa'da soluğu almış ve şu anda maalesef hiçbirinin hukuki mülteci statüsü dahi mevcut değildir, temel yaşamsal sıkıntıları devam etmektedir. Ayrıca sığındıkları bazı ülkelerde bir daha barbarların saldırısına uğrayacakları endişesi devam etmektedir. Yaşamış oldukları kayıp ve duygusal kopuşlar, beraberinde hem ağır bir travmayı ve hem de önüne geçilmesi çok zor bir dağınıklığı ortaya çıkarmıştır. Hayatta kalmayı başarmış Êzidilerin birçoğu, insana ve onun vicdanına olan güveni zedelemiş ve ortak yaşam umudu hayli törpülenmiştir.

Avrupa Parlamentosu (AP), 3 Ağustos 2014 Şengal-Êzidi soykırımını tanıma kararı almıştır. Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konseyi tarafından 15 Haziran 2016 tarihinde yayınlanan raporda ise; İŞİD'in Êzidilere yönelik soykırım işlediği saptanmıştır. Hak ihlallerinin belgelendiği rapor, mağdurların da içinde olduğu 45 kişinin tanıklıklarını içermektedir. Aynı zamanda Suriye'de Bağımsız Uluslararası Araştırma Komisyonu'nun derlediği belge ve bilgilere dayanmaktadır. Birleşmiş Milletler (BM) Raporu'nda, İŞİD'in Êzidi toplumuna yönelik öldürme, kölelik, seks köleliği, işkence, insanlık dışı muamele, Êzidi çocukları ailelerinden koparıp, İŞİD'lilerin yanlarına verilerek kendi inançlarından ve toplumundan koparma gibi uygulamalarla Êzidi kimliğini yok etmeyi amaçladığı belirtilmiştir. Tüm bu bulgulara binaen, Êzidilerin kimliğinin tamamen ortadan kaldırılmasına yönelik olduğu açıkça dile getirilmiştir. Bu saik ve motivasyonla İŞİD, Êzidilerin en yoğun nüfusla yaşadıkları Şengal'e saldırmış ve katliamı gerçekleştirmiştir. BM raporu, başta kendi kurumları olmak üzere Suriye ve Irak gibi doğrudan soykırımla ilgili ülkelerin sorumluluk alması gerektiğine işaret ederken, bunun yanı sıra Êzidi göçü olarak Türkiye gibi sorunun bir parçası haline gelen ülkelere yönelik pek çok tavsiye içermektedir. Rapor, BM Güvenlik Konseyi'nin acilen Suriye'de devam eden soykırıma yönelik harekete geçmesini ve Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin devreye girmesine yönelik çağrı yapmaktadır.

Bu kapsamda, Mezopotamya'nın en eski toplumlarından biri olan kadim bir tarihe ve renkli bir kültüre sahip olan Êzidî toplumuna karşı gerçekleştirilen bu katliam, yüzyılımızın utancı olarak anılacaktır. 73'üncü Êzidî fermanını/soykırımını anmak, hepimizin insani, vicdani, evrensel değerler etrafında bir araya gelmemizi ve böylece birlikte daha iyi bir gelecek inşa etmemize bir nebze de olsa katkıda bulunacaktır. Türkiye'den göç etmek zorunda bırakılmaları dolayısıyla çok az sayıda kalan, kültürü ve inancıyla yok olmakla karşı karşıya bulunan bu toplum karşısında tarihsel sorumluluk almak adına Türkiye'nin bu soykırımı ilk tanıyan ülke olmasının çok daha anlamlı olacağı değerlendirilmektedir.

Bu Kanun Teklifi, IŞİD tarafından 3 Ağustos 2014 tarihinde Şengal'de gerçekleştirilen, Irak ve Suriye'de "73. Ferman" olarak bilinen ve hâlihazırda olumsuz etkileri devam eden mağdurları, tanıkları, fotoğrafları olan insanlık dışı vahşetin unutulmaması, bu tür olayların bir daha yaşanmaması ve her zaman hatırlanması adına bu büyük insanlık felaketinin "Soykırım" olarak tanınması ve her yıl 3 Ağustos tarihinin "**ŞENGAL-ÊZİDÎ SOYKIRIMINI ANMA GÜNÜ**" olarak kabul edilmesi amacıyla hazırlanmıştır.

3 AĞUSTOS TARİHİNİN ŞENGAL-ÊZİDÎ SOYKIRIMINI ANMA GÜNÜ OLARAK KABUL EDİLMESİNE DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1 – Bu Kanunla, Irak ve Şam İslam Devleti (İŞİD) adlı terör örgütü tarafından sırf inançlarından ve atalarından miras aldıkları tarihsel kültürlerinden dolayı 3 Ağustos 2014 tarihinde Irak Kürdistan Bölgesel Yönetiminin Şengal bölgesinde beş bini aşkın Êzidî'nin hunharca katledilmesi, dört bin beş yüzü aşkın çocuk ve kadının kaçırılması ve geri kalanların da zorla yerinden yurdundan edilmesi soykırım olarak kabul edilmiştir.

MADDE 2 – Bu Kanun yürürlüğe girdikten sonra, Türkiye'de her yıl 3 Ağustos tarihi Şengal-Êzidî Soykırımını tanıma günü olarak anılacak ve bu anmaya ilişkin resmi tören düzenlenecektir. Kamu kurum ve kuruluşları bu anmaya ilişkin işlemlerin yürütülmesi için gerekli tedbirleri alırlar. Bu bağlamda, Türkiye Büyük Millet Meclisi özel gündemle toplanır ve Şengal-Êzidî Soykırımını kınama bildirisi yayınlar.

MADDE 3 - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4 - Bu Kanun hükümlerini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı ve Bakanlar Kurulu yürütür.